

Εισαγωγή στην *Άντιγόνη*

Καλυψώ Ν. Λάζου –Μπαλτά
Πρότυπο Γενικό Λύκειο Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης

εἰ δέ με δεῖ καὶ
γυναικείας τι
ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν
χρηεῖα ἔσονται,
μνησθῆναι, βραχεῖα
παραινέσει ἅπαν
σημανῶ. τῆς τε γὰρ
ὑπαρχούσης
φύσεως μὴ χείροσι
γενέσθαι ὑμῖν
μεγάλη ἡ δόξα καὶ
ἥς ἂν ἐπ' ἐλάχιστον
ἀρετῆς πέρι ἢ
ψόγου ἐν τοῖς
ἄρσεσι κλέος ἢ

(Περικλέους Ἐπιτάφιος 45)

22 S. Agata 'Antigone'

Athen. epit. I p. 22 F ἡμῖν δ' οὐ μόνον ὁ
πνεύμων ἀπεξήρανται, κινδυνεύει δέ καί ἡ
καρδία, καίτοι Ἀντιφάνης λέγει

*τό δέ ζῆν, εἶπέ μοι,
τί ἐστι ; - υ – τό πίνειν φῆμ' ἐγώ.
ὄρᾱις παρά ρείθροισι χειμάρροις ὅσα
δένδρων αἰεὶ τήν νύκτα καί τήν ἡμέραν
βρέχεται, μέγεθος καί κάλλος οἷα
γίγνεται,
τά δ' ἀντιτείνοντ' {οἰονεὶ δίψαν τινά
ἢ ξηρασίαν ἔχοντ'} αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται*

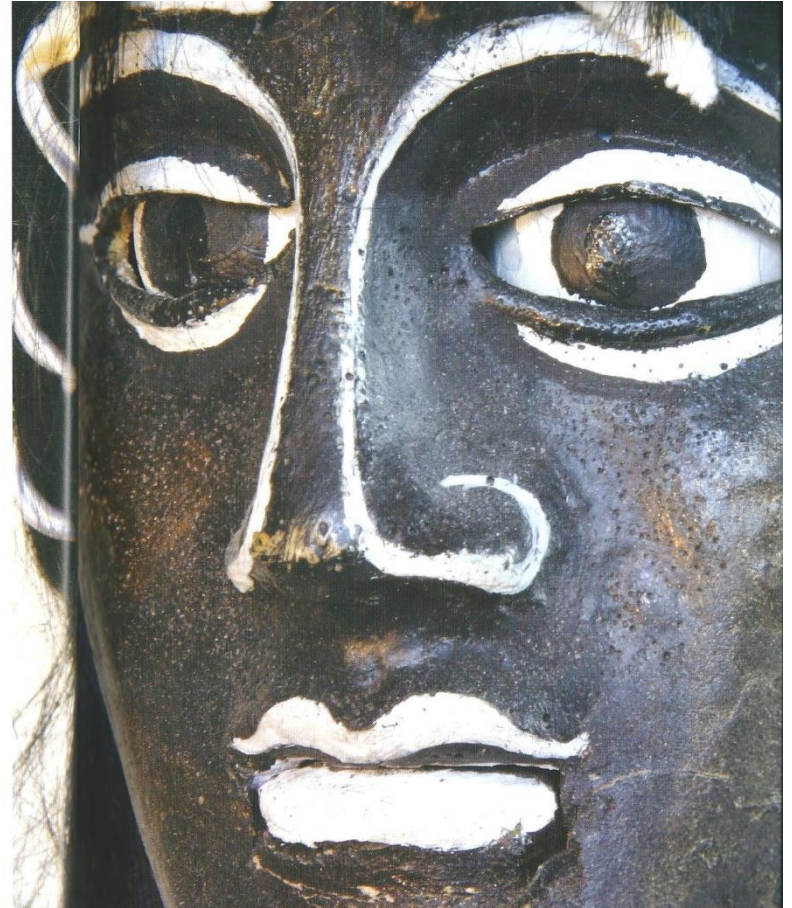
Ὅρᾱς παρά ρείθροισι
χειμάρροις ὅσα
δένδρων ὑπεῖκει,
κλῶνας ὡς
ἐκσώζεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ'
αὐτόπρεμν'
ἀπόλλυται.

Ἀντιγόνη 712-715

Αντιγόνη Μαριονέτες Μπουνρακού Ιαπωνία
Μαριονέτεατερ (Marionetteatern) Εθνικό Θέατρο
Στοκχόλμης

Στα δεκαεφτά του
καθένας
έχει μέσα του και
μία Αντιγόνη
(Μ. Μέσκε)

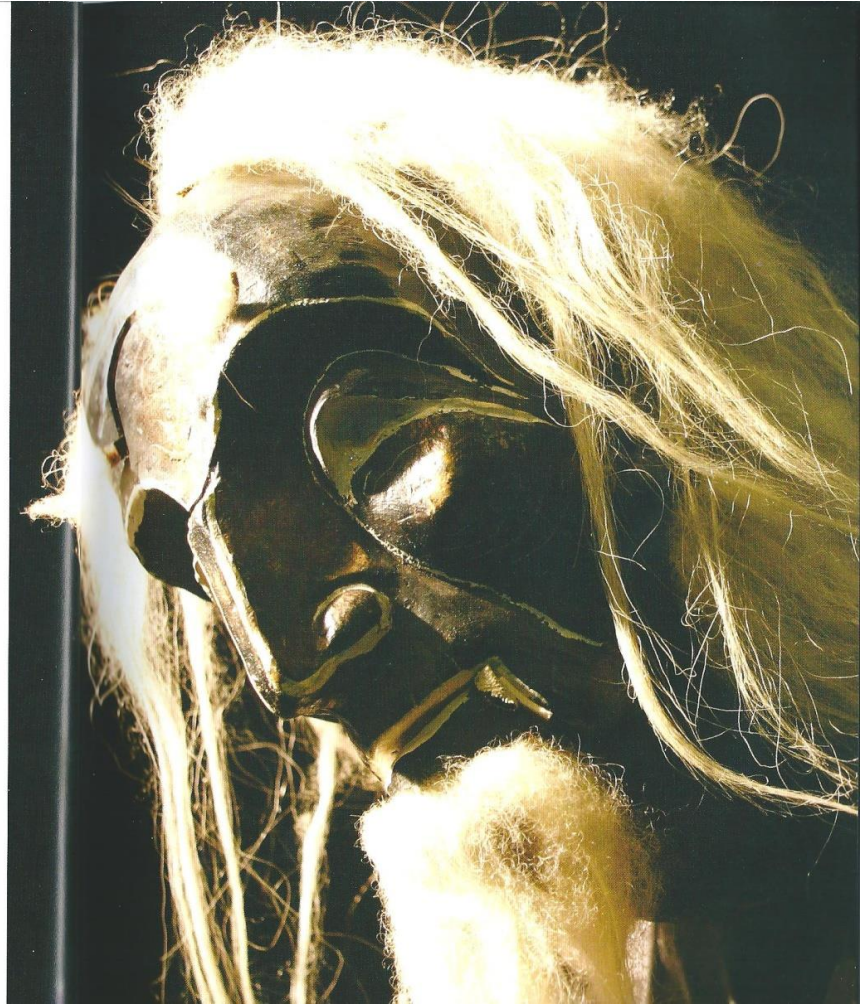

Μίκαιελ Μέσκε *Τρεις ελληνικοί μύθοι*

(μετάφραση Μαργαρίτα Κουλεντιανού) Gutenberg, 2007

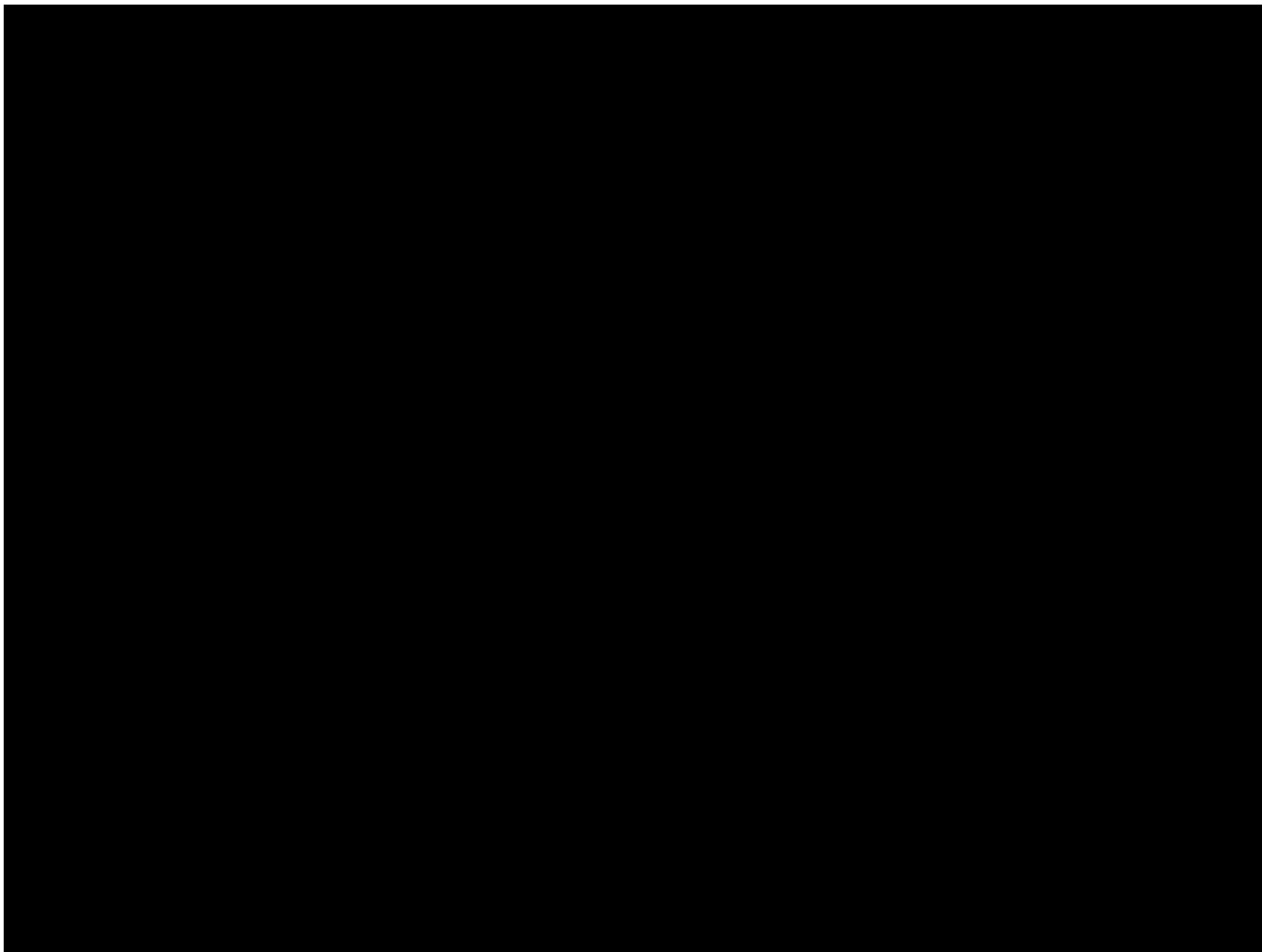

4.000 θεατές Θέατρο Λυκαβηττού καλοκαίρι, 1977

Φανταστείτε την έκπληξή μας όταν στο θέατρο του Λυκαβηττού, στα μέσα της παράστασης που το κείμενό της απαγγελλόταν στα σουηδικά, το κοινό των 4000 ατόμων άρχισε ξαφνικά να χειροκροτεί. Μιλάνε όλοι οι Έλληνες σουηδικά; Ήταν λίγο μετά την πτώση της δικτατορίας. Εξοικειωμένο με το κείμενο του Σοφοκλή, το κοινό καταλάβαινε τι λέγαμε ακόμα και στα σουηδικά. Χειροκροτούσαν κάθε φορά που ακούγονταν αποσπάσματα που ήταν απαγορευμένα από τη δικτατορία!

Μάιος 2012
σκηνοθεσία: Polly Findlay

- τίς ἄρα ῥύσεται, τίς ἄρ' ἐπαρκέσει
θεῶν ἢ θεῶν;
πότερα δῆτ' ἐγὼ <πάτρια>
ποτιπέσω
- 95 βρέτη δαιμόνων;
ἰὼ μάκαρες εὐεδροί,
ἀκμάζει βρετέων ἔχεσθαι· τί
μέλλομεν
ἀγάστονοι;
- 100 ἀκούετ' ἢ οὐκ ἀκούετ' ἀσπίδων
κτύπον;
πέπλων καὶ στεφέων πότ' εἰ μὴ νῦν
ἀμφὶ λιτάν' ἔξομεν;
κτύπον δέδορκα· πάταγος οὐχ ἐνὸς
δορός.
τί ῥέξεις; προδώσεις, παλαίχθων
- 105 Ἄρης, τὰν τεάν;
ἰὼ χρυσοπήληξ δαῖμον ἔπιδ' ἔπιδε
πόλιν ἂν ποτ' εὐφιλήταν ἔθου.
- θεοὶ πολιάοχοι πάντες ἴτε χθονὸς·
- 110 ἴδετε παρθένων
ἰκέσιον λόχον δουλοσύνας ὑπερ.
κῦμα [γὰρ] περὶ πτόλιν δοχμολόφων
ἀνδρῶν
- Ποῖος θα με σώση; ποῖος θα μου
εἶναι βοηθός
ἀπ' τοὺς θεοὺς, ἀπ' τίς θεές;
τί ἄλλο μπορῶ ἢ γονατιστὴ νὰ πέσω
εὐτὺς μπροστά
στ' ἀγάλματα τα θεϊκά;
Ὡ μάκαρες καλόθρονοι, ὦρα, καὶ
βιάζει το κακὸ,
να σας σφιχτοπεριπλεχτῶ.
Καιρὸ τί χάνουμε μ' αὐτοὺς τοὺς
μάταιους οδυρμούς;
Ακούτε ἢ δεν ἀκούγετε οἱ ἀσπίδες
ποὺ χτυποῦν;
τοὺς πέπλους καὶ τα στέφανα, ἀν
ὄχι τῶρα πια,
πότε θα τα φυλάξωμε τῆς λιτανείας
μας προσφορά;
Εἶδες τί χτύπος; ὄχι ἐνοῦ
βρόντημα κονταριού.
Τί ἔχεις σκοπὸ; τῆ χώρ' αὐτὴ, δικιά
σου ἀπ' τα παλιὰ,
θ' ἀφήσης, Ἄρη, νὰ χαθῆ,
με το χρυσὸ το κράνος θεές;
στρέψε το μάτι σου καὶ ἰδὲ
καὶ ἰδὲ τῆ γῆς π' ἀγάπαγες πολὺ ἀπὸ
μια φορὰ.
Προστάτες μας θεοὶ, προφτάσετ'
ὄλοι
δῆτε μας τίς παρθένες, ποὺ
πεσμένες
μπρος σας, σκλαβιάς ζητοῦμε
λυτρωμό.

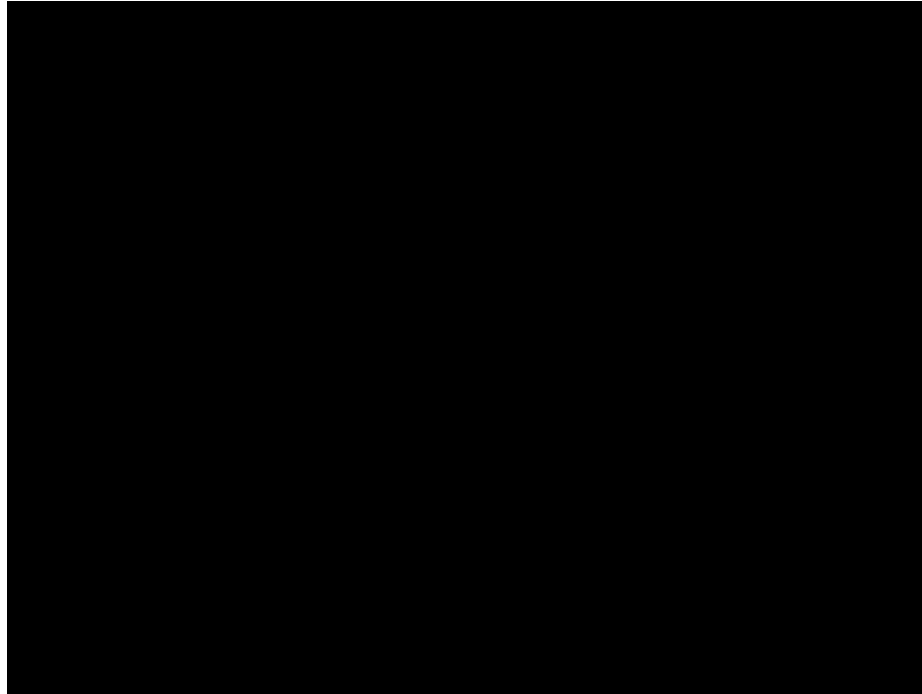
Αισχύλου

Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας

(μετ. Ι. Γρουπάρης)

Το ξύλο βγήκε απ' τον παράδεισο (1959)

Σενάριο & Σκηνοθεσία Αλέκος Σακελλάριος

Ευριπίδης Ἀντιγόνη

Χρυσέωντων ἀσπίδα τὰν Καπανέως
schol. Eur. Phoen. 1130: ἀνωτέρω εἶπε 'λεύκασπιν εἰσορῶμεν
'στρατόν'; ἐν δὲ τῇ Ἀντιγόῃ λέγει (sic MT, ἐπὶ AB,
ωτον — Καπανέως'. τὰν] τὴν MT, τὸν A.

160

νέοι νέοισι συννοσοῦσι τάφανῃ.
Ecl. 2, 33, 5 p. 256, 5: Εὐριπίδου Ἀντιγόῃ. 'νέοι —
τάφανῃ] τάφανῃ coni. Bothe, τάφρονα Vsener. νέοι
νοσοῦσι τάσθινεῖν coni. F. G. Schmidt Krit. Stud. 2 p. 445.

161

νὸ τὸ μαίνεσθαι δ' ἄφ' ἣν ἔρωσ βροτοῖς.
v. 64, 4: Εὐριπίδου Ἀντιγόνης. 'ἤρων — βροτοῖς'.
a om. fab. n. attulit Plutarchus Stob. Flor. 64, 31.

162

δ' ἑρῶντος εἰς Κύπριον νεανίου
τος ἢ τήρησις, ὡς κἄν φαῦλος ἢ
ἰς ἔρωτα πᾶς ἀνὴρ σοφώτατος·
προσῆται Κύπρις, ἥδιστον λαβεῖν.
v. 4: Εὐριπίδου Ἀντιγόῃ. 'ἀνδρὸς — λαβεῖν'.
τος Musgrave, ἀνδρὸς δ' ἑρῶντος SMA, ἀνδρὸς
Krit. Stud. 2 p. 445. v. 2 ἀφύλακος ἢ τήρησις
τήρησις F. G. Schmidt, qui a. 1864 ἄφρυκτος
ἀφύλακος ἢ ἀφύλαξις scribendum videtur.

G. Schol.
A. fortasse

164

ἄριστον ἀνδρὶ κτῆμα συμπαθῆς γυνή.
Stob. Flor. 67, 13: Εὐριπίδου Ἀντιγόῃ (sic MA, leu
'ζευχθεῖς γάμοισιν οὐκέτ' ἔστ' ἐλεύθερος. ἀλλ' ἐν γ
ρηστόν· ἐν κῆδει γὰρ ὡν ἐσθλῶ δέδοικε μηδὲν ἐξαμαρτάνει
67, 14: Ἰπποθόωντος. 'ἄριστον — γυνή'. lemmata tra
esse indicat Stob. Flor. 68, 24: Ἰπποθόου. 'ζευχθεῖ
οὐκέτ' ἔστ' ἐλεύθερος'.

165

ἄκουσον· οὐ γὰρ οἱ κακῶς πεπραγότες
σὺν ταῖς τύχαισι τοὺς λόγους ἀπόλεσαν.
Stob. Flor. cod. L (vol. 4 p. 180, 8 ed. Mein
ἐξ Ἀντιγόνης (poetae nomen addidit O. Hense). 'ἰ
λεσαν'. impugnat poeta Sophoclem Antig. 563: ο
μένει νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.

166

τὸ μῶρον αὐτῷ τοῦ πατρὸς νόσημ'
φιλεῖ γὰρ οὕτως ἐκ κακῶν εἶναι κ
Stob. Flor. 90, 1: Εὐριπίδου Ἀντιγόῃ (S
ἀντιόπη corr. ut videtur M rubr.). 'τὸ —
SMA. αὐτῇ Suevern, αὐτῷ retineri vult
anthropoeia p. 74. τοῦκ πατρὸς probabilitate
Gr. fr. p. 16. v. 2 φῦναι γὰρ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bennett, L.J. & Tyrrell, Wm, B. (1998) *Recapturing Sophocles' Antigone*. Lanham.
- *Poetae Comici Graeci*, Kassel, R.& Austin, C. (1983-2001) Berolini et Novi Eboraci, Walter de Gruyter
- *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC)* (1981-2009). Zürich, München, Düsseldorf :Artemis & Winkler Verlag
- Μαρκαντωνάτος, Α. (2012).«Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο και Αθηναϊκή Πόλη. Αντιγόνη, Ικέτιδες, Ίων» στο Μαρκαντωνάτος & Πλατυπόδης (εκδ). *Θέατρο και Πόλη. Αττικό δράμα, Αθηναϊκή Δημοκρατία, ελληνική θρησκεία*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg
- Μέσκε, Μ. (2007) *Τρεις ελληνικοί μύθοι*. (μετάφραση Μαργαρίτα Κουλεντιανού). Αθήνα : Gutenberg
- *Tragicorum Graecorum Fragmenta* Vol. IV. εκδ. S. Radt Göttingen, 1981, Vol. V. εκδ. R. Kannicht, Göttingen, 2004.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

